

คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลตนเอง ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

(Ethical Guideline and Self-regulation for
Broadcasting)

ผู้ทรงคุณวุฒิ

๑. คุณประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์

ผู้อำนวยการสถาบันอิศรา

๒. อาจารย์สุวรรณา สมบัติรักษาสุข

อดีตประธานสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย

๓. คุณชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการไทยรัฐออนไลน์และที่ปรึกษา
สมาคม นักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

ส่วนประกอบ

Ethical Guideline and
Self-regulation
for Broadcasting

1. ที่มาของและความสำคัญ ของหลักการจริยธรรมและแนวปฏิบัติในการกำกับดูแลตนเอง ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์
2. กรอบอ้างอิงทางกฎหมายในการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
3. หลักการจริยธรรมทั่วไปในวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์
4. หลักจริยธรรมและแนวปฏิบัติตนขององค์กรเพื่อความถูกต้องและเป็นมาตรฐานของผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์
5. จริยธรรมขั้นต่ำและแนวปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์
6. แนวทางและรูปแบบการกำกับดูแลตนเองของผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์
7. ภาคผนวก

1. ที่มาของและความสำคัญ ของหลักการจริยธรรมและแนวปฏิบัติในการกำกับดูแล กันเอง ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (หน้า๓)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี ๒๕๕๐
(ม๕๖)

พรบ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ ปี ๒๕๕๓
(ม.๒๗ (๑๘))

แผนแม่บทในกิจการกระจายเสียงและ
กิจการโทรทัศน์ ปี ๕๕-๕๗

โครงการส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพในการ
จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมประกอบวิชาชีพฯ ปี 2556
(กสทช.ร่วมกับ ม.ราชภัฏอุตรดิตถ์)

2. กรอบอ้างอิงทางกฎหมาย

Ethical Guideline and
Self-regulation
for Broadcasting

มาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น
มาตรา ๔๖ เสรีภาพสื่อ

กสทช.

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายเสียง
วิทยุโทรทัศน์และการโทรคมนาคมแห่งชาติ

พ.ร.บ. องค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการ
วิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ พ.ศ.
๒๕๕๓ (มาตรา ๒๗)

พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.
๒๕๕๑ (มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐)

แผนแม่บทในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ปี ๒๕๕๕ –
๒๕๕๙ ยุทธศาสตร์ที่ ๕.๒ ตัวชี้วัดที่ ๖

3.1 หลักการจริยธรรมทั่วไปในวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์ (2 ระดับ)

1. หลักการจริยธรรมขององค์กรกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (8 ข้อ)

1. หลักผลประโยชน์สาธารณะ

5. หลักความโปร่งใส

2. หลักความเป็นอิสระ

6. หลักการยอมรับการตรวจสอบ

3. หลักสิทธิมนุษยชน

7. หลักธรรมาภิบาล

4. หลักความสุจริต ซื่อสัตย์

8. หลักความคุ้มค่า

2. หลักการจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียง และโทรทัศน์

1. จริยธรรม

2. ความเป็นอิสระ

3. สิทธิมนุษยชน

4. ความทั่วถึง

5. ความเท่าเทียม

6. ความหลากหลาย

7. การพัฒนา

8. หลักพื้นที่สาธารณะ

9. หลักความถูกต้องเที่ยงตรง

10. วัตถุประสงค์

11. หลักความไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด

12. ความสมดุล เป็นธรรม

13. ผลประโยชน์สาธารณะ

14. เกียรติยศ ศักดิ์ศรี

4. หลักจริยธรรมและแนวปฏิบัติขององค์กรเพื่อความ ถูกต้องและเป็นมาตรฐานของผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียง และโทรทัศน์ (6 ข้อ)

ครอบคลุมถึง

- ผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์ ได้แก่ “ผู้รับสัมปทาน”
- ผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการผลิตและออกอากาศรายการผ่านกิจการวิทยุหรือกิจการโทรทัศน์
- องค์กรวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชนในระดับต่าง ๆ

5.จริยธรรมขั้นต่ำ และแนวปฏิบัติ ของผู้ประกอบ วิชาชีพกระจาย เสียงและโทรทัศน์

๑ ข้อมูลข่าวสารที่ ถูกต้อง เทียบตรง ครบถ้วน สมดุล และเป็นธรรม

๒

สิทธิมนุษยชน สิทธิส่วนบุคคล สิทธิในครอบครัวเกียรติยศชื่อเสียงข้อมูลส่วนตัว

๓

ความอิสระทางวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อสังคม ผลกระทบต่อผู้บริโภค

๔

เคารพในลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา

๕

ส่งเสริมการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ เพื่อสร้างสรรค์สังคม ตลอดจนคำนึงมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

๖

ปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยงและเด็กที่ปรากฏในสื่อ

๗

การให้พื้นที่สาธารณะ ข่าวสารสาธารณะ ในเหตุการณ์สาธารณะที่สำคัญ

๘

การสื่อสารที่สร้างความเกลียดชัง

หลักการ 1 ข้อมูลข่าวสารที่ ถูกต้อง เทียงตรง ครบถ้วน สมดุล และเป็นธรรม

• 10 Key words : 50 แนวปฏิบัติ

๑. ความถูกต้อง เทียงตรง

๒. ความเทียงตรงในแหล่งข่าว

๓. ความเทียงตรงในการรายงานข่าว/การนำเสนอรายการข่าว

๔. ความสมดุล เป็นธรรม

๕. ความเป็นธรรมต่อแหล่งข่าว/ผู้ให้สัมภาษณ์/ ผู้ร่วมรายการ

๖. การปกป้องคุ้มครองความเป็นธรรมของแหล่งข่าว ในการปฏิเสธการร่วมรายการและการใช้สิทธิชี้แจงความเป็นธรรมในการปฏิเสธการร่วมรายการและการใช้สิทธิชี้แจง

๗. การบันทึกเทป และการหาหลักฐานแบบลับ

๘. การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์

๙. การเผยแพร่ออกอากาศแบบลอบบันทึก ที่ส่งมาจากแหล่งข่าวภายนอกองค์กร

๑๐. การรายงานผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน

หลักการ 2 สิทธิมนุษยชน สิทธิส่วนบุคคล สิทธิในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ข้อมูลส่วนตัว

5 Key words : 16 แนวปฏิบัติ

๑. การเคารพ
ศักดิ์ศรีความเป็น
มนุษย์ ความเป็น
ส่วนตัวและการ
คุ้มครองสิทธิส่วน
บุคคล

๒. การเคารพสิทธิ
ส่วนบุคคลและ
ครอบครัวในที่
สาธารณะ

๓. การเคารพในสิทธิ
และเสรีภาพของ
บุคคลในความเชื่อ
หรือการนับถือศาสนา
และการประกอบพิธี

๔. กลุ่มเชื้อชาติ
ชาติพันธุ์ เด็ก
เยาวชน สตรี กลุ่ม
เพศหลากหลาย
คนด้อยโอกาสทาง
สังคม

๕. การเสนอข่าว
เกี่ยวกับชาติพันธุ์
และศาสนา

หลักการ 3 ความอิสระทางวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อสังคม ผลกระทบต่อผู้บริโภค

6 Keywords : 38 แนวปฏิบัติ

ความเป็นอิสระของวิชาชีพ

ผลประโยชน์ธุรกิจ

ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ

การไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

การโฆษณาสินค้า บริการ

การโฆษณาแฝง

หลักการ 4 เคารพในลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา

2 Keywords : 9 แนวปฏิบัติ

๑.

สิ่งที่ไม่ถือว่าเป็นงาน
อันมีลิขสิทธิ์

๒.

ข้อยกเว้นการละเมิด
ลิขสิทธิ์

หลักการ 5 ส่งเสริมการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาติเพื่อสร้างสรรค์สังคมตลอดจนค่านิยมอันดีงาม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2 Keywords : 10 แนวปฏิบัติ

๑.

การส่งเสริม
วัฒนธรรม

๒.

การส่งเสริมการ
รับรู้ของคนพิการ

หลักการ 6 ปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยง และเด็กที่ปรากฏในสื่อ

๑

การคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากรายการที่มีความรุนแรง การกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรม อบายมุขและภาษาหยาบคาย

๒

การปกป้องเด็กและเยาวชนจากการนำเสนอเหตุร้ายแรงที่กระทบกระเทือนจิตใจ

๓

การคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากรายการที่แสดงออกถึงความรุนแรงการกระทำผิดกฎหมาย หรือขัดต่อศีลธรรม

๔

การถ่ายทำและสัมภาษณ์เด็กหรือเยาวชนในรายการข่าว/รายการทั่วไป

๕

การเสนอข่าวและภาพข่าวเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ

๖

การสืบข่าวรายงานข่าวเด็กและเยาวชนจากการจัดแถลงข่าวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

6 Keywords :

41 แนวปฏิบัติ

หลักการ 7 การให้พื้นที่สาธารณะ ข่าวสารสาธารณะ ใน เหตุการณ์สาธารณะที่สำคัญ

12 Keywords :47 แนวปฏิบัติ

- 1 การให้พื้นที่สาธารณะข่าวสารในชุมชน
- 2 การนำเสนอเหตุการณ์และเนื้อหาการเมืองและนโยบายสาธารณะ
- 3 การนำเสนอเหตุการณ์ความขัดแย้ง การชุมนุม การประท้วง การจลาจล การปะทะ การปราบปรามที่รุนแรง การก่อการร้ายและภาวะสงคราม
- 4 การรายงานเหตุการณ์หายนะ อุบัติเหตุขนาดใหญ่ ภัยธรรมชาติ ภาวะฉุกเฉิน
- 5 การปฏิบัติงานเมื่อเกิดเหตุการณ์ข่มขู่ คุกคาม การจับตัวประกัน การลักพาตัว การจี้เครื่องบิน หรือยานพาหนะอื่น
- 6 การปฏิบัติต่อผู้เคราะห์ร้าย หรือผู้มีความเศร้าโศก

หลักการ 7 การให้พื้นที่สาธารณะ ข่าวสารสาธารณะ ใน เหตุการณ์สาธารณะที่สำคัญ

12 Keywords :47 แนวปฏิบัติ

7	การนำเสนอเนื้อหาอาชญากรรม หรือพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อสาธารณะและเหตุร้ายแรงที่มีผลกระทบต่อบุคคลและสังคม
8	การนำเสนอเหตุการณ์โศกนาฏกรรม
9	การนำเสนอเหตุการณ์ความขัดแย้ง การชุมนุม การประท้วง การจลาจล การปะทะ การปราบปราม การก่อการร้าย และภาวะสงคราม
10	การรายงานข่าวการชุมนุม การประท้วง การจลาจล
11	การรายงานข่าวปะทะ การปราบปรามที่รุนแรง การก่อการร้าย และภาวะสงคราม
12	การรายงานเหตุหายนะ อุบัติเหตุขนาดใหญ่ ภัยธรรมชาติ ภาวะฉุกเฉิน

หลักการ 8 การสื่อสารที่สร้างความเกลียดชัง

2 Keywords : 34 แนวปฏิบัติ

๑

การสื่อสารที่ไม่สร้าง
ความเกลียดชัง

๒

การสื่อข่าวตามแนว
สันติวิธี

6. รูปแบบและแนวทางการกำกับดูแลกันเองของ ผู้ประกอบการวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์

1	รูปแบบการกำกับดูแลกันเองของผู้ประกอบการวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์ อาจเลือกการรวมกลุ่มเป็น 5 แนวทาง
2	ธรรมนูญ
3	จัดตั้งคณะกรรมการองค์กรกำกับดูแลกันเอง
4	กำหนดอำนาจของคณะกรรมการ
5	กรอบมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพ

6. รูปแบบและแนวทางการกำกับดูแลกันเองของ ผู้ประกอบการวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์

6	ข้อบังคับจริยธรรม
7	การพิจารณารับและพิจารณาเรื่องร้องเรียน
8	ความรับผิดชอบทางจริยธรรม
9	หลักเกณฑ์ของกระบวนการรับเรื่องราวร้องทุกข์
10	คณะกรรมการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียน
11	ประสิทธิภาพในการกำกับดูแลกันเองขององค์กรกำกับดูแลกันเองทางวิชาชีพ

๗. ภาคผนวก

- ๗.๑ **DO & Don't** รายการข่าว / โฆษณา / ละคร
- ๗.๒ **กรณีศึกษา**